

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

SELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 16

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tariful
și învaliză.

Manuscrisele nu se în-
napoiacă.

Situația internă a Rusiei desnădăjduită.

Paralel cu înfrângerea armatelor rusești în Galizia, care a culminat ieri seara în recucerirea Lembergului de către trupele noastre aliate, pătrund în publicitate tot mai multe vești despre demoralizarea tot mai mare a armatei rusești, care epuică în bună parte eșecul Ruzilor din ultimul timp.

Cu toate măsurile de reprimare luate de forurile militare și administrative rusești, mișcarea revoluționară în Rusia pare a se manifesta tot mai pe față făcând ravagii și în șirele armatei combatante.

Iată de pildă ce a povestit la București d-l Ștefănescu, directorul general al Regiei monopolurilor statului, care s'a reîntors zilele trecute din Rusia, după ce a predat acolo o cantitate mai mare de tutun românesc:

— În Rusia — a spus d. Ștefănescu — se petrec lucruri foarte grave. Autoritățile nu sunt în stare să înfrâneze mișcarea socialisto-revoluționară și ea se întinde nesupărmă peste întreaga împărăție.

Ceeace e mai îngrijitor e, că *spiritul revoluționar a pătruns și în armată.* Sunt indicii, că la cele mai multe atente revoluționare, îndreptate împotriva transporturilor militare, au luat parte soldați în activitate și în multe locuri și alții.

Cât timp am stat în Rusia — n'am stat tocmai mult — *au apărut loc peste douăzeci de atentate de acest fel.*

Un tren militar, plin cumuniții de războiu și care era destinat frontului galician, a fost zvrălit în aer de o mașină infernală, pusă nu se știe cum sub roțile vagoanelor.

Am auzit la această scenă, pe care n'o s'o uit câte zile voi avea.

Un alt document tot atât de elocvent este următorul, pe care îl extragem dintr-o corespondență telegrafică publicată de z. arele bucareștene:

Marele duce Nicolae voind să facă o inspecție a magaziiilor de provizii de lângă Varșovia, intenționa să le-a dat foc cu o zi înainte de inspecție.

În urmă s'a stabilit că în aceste magazine trebuiau să fie apro-

vizionări în sumă de 10 milioane ruble, dar după cercetările făcute nu se aflau nici pentru un milion de ruble.

În urma cercetărilor făcute și din ordinul marelui duce Nicolae *au fost imediat arestați 250 ofițeri superiori de intenție.*

Din cauza acestor colosale fraude, numeroasele trupe concentrate în jurul Varșoviei suferă de foame.

Un ziarist din Kiew, care a publicat câteva amănunte asupra acestor fraude, a fost arestat și condamnat la o amendă de 3000 ruble.

Aceste două fapte, cari n'au nevoie de un comentariu deosebit, ne dau prețioase indicii despre situația precară din interiorul imperiului rusec. Ele ne evocă în același timp în memoria desastrelor Ruzilor din 1904 în războiul lor cu Japonia, care a fost precedat de aceleași întâmplări nenorocite.

Contractele de serviciu ale mobilizaților.

Una din multele chestiuni, pe cari le-a scos la suprafață războiul actual este și chestiunea contractelor de serviciu, a existenței viitoare, a celor chemați sub drapel, chestiune, ce va deveni de cea mai mare actualitate imediat după terminarea războiului.

Mile de împiegați de tot soiul, cari și-au părăsit ocupațiile, posturile, pentru a-și împlini datoria față de patrie, reîntorși, după terminarea războiului, la vetrele lor, se vor anunța pentru continuarea serviciului la foștii lor patroni, în presupunerea și în justa așteptare, că funcțiile, ce le-au ocupat înainte de războiu, le vor fi rămas rezervate și pentru timpul de după războiu.

Este de sperat, că numai în puține cazuri vor aștepta împiegații și închise, în direcția acestora, la patroni, și că, în majoritatea cazurilor patronii, privați, ca și instituții, în considerarea împrejurărilor excepționale, ce au survenit, dar și a presiunilor morale, ce-o vor simți, își vor întâmpina pe foștii împiegați cu toată prevenirea, și le vor oferi lăsași existența, ce au avut-o înainte de războiu.

Se vor ivi însă fără îndoielă și cazuri, unde războiul și părăsirea ser-

viciului din partea împieगतului vor fi considerate ca un motiv binevenit pentru unii patroni, pentru reșterea, desfacerea contractului de serviciu dintre ei și împiegați.

În fine nu este eschiză nici posibilitatea, ca unele întreprinderi să fi avut să suferă atât de mult în urma războiului, încât în adevăr să fie necesitate a-și reduce mai mult ori mai puțin personalul. Cel mai complicat caz însă, care asemenea va obreia, este când patronul în interesul continuității și a bunului mers al afacerii sale, a fost nevoit să-și angajeze în interval, în locul împieगतilor săi mobilizați, alte puteri de lucru, de cari acum, sau nu se poate sau nu vrea să se degajeze — de dragul foștilor săi împiegați.

Se naște acum întrebarea, cum vor putea fi aduse în concordanță diversele interese, ce se ciocnesc în cazurile amintite mai sus și cum se vor putea aplană conflictele, ce se vor naște, deoparte între patroni și foștii lor împiegați, iar de altă parte între cele două grupe de împiegați, vechi și noi, ale diferitelor întreprinderi.

Legea nu oferă în privința aceasta puncte de orientare, pentru-că nu a prevăzut cazul războiului, și mai ales nu, al unui războiu atât de îndelungat ca cel prezent.

Și cum în aceasta chestiune, de o importanță atât de capitală, cei mai slabi, împiegații nu pot fi lăsați fără s'ut și la discreția celor mai tari, a patronilor, față de cari, declarat odată conflictul, în cele mai multe cazuri ar sucombă — singura chemată a da o soluție multămitoare acestei chestiuni este puterea statului.

Statul are nu numai puțină, dar și înalta datorie a lua sub ocrotirea sa, pe cei ce, urmând glasului său de chemare, și-au expus viața pentru patrie — ca după terminarea războiului, să-și poată redobândi existența, acolo, unde în privința aceasta nu ar întâmpina bunăvoință și prevenire din partea foștilor lor patroni sau li s'ar refuză — nemotivat — reangajarea în funcțiile deștinate înainte de războiu.

Va trebui statul să impună, în mod obligatoriu, tuturor întreprinderilor din țară, susținerea contractelor de serviciu ale împieगतilor lor, în ființă înainte de războiu și să admită abateri dela aceasta normă generală numai în cazuri motivate și numai acolo, unde se dovedește că menținerea, reangajarea personalului dinainte de războiu periclitează — în urma situației schim-

bate — în aceeași măsură întreprinderea în existența sa, precum pierderea postului său ar primejdi existența individului și a familiei sale.

Executarea practică a unor astfel de norme întâmpină, de sigur, mari dificultăți. Vor trebui însă căutate și aflate din partea factorilor chemați, căile și mijloacele pentru învingerea tuturor dificultăților. În caz contrar și dacă mille și zecile de mil de împiegați de tot soiul, reîntorși din războiu, vor fi lipsiți de orice scut al statului întru redobândirea funcțiilor și ocupațiilor lor, pe cari nu din vina lor le-au părăsit, — pe lângă enormul număr al invalizilor de războiu — țara va fi inundată, tot ca o armare a războiului, și de un imens număr de oameni lipsiți de lucru. Or, aceasta nu poate fi și nu este în interesul nici al statului și nici al societății.

În ce privește întreprinderile românești, sub cari înțelegem aici mai ales băncile noastre, și puținile întreprinderi de altă natură, de cari dispunem, nu ne îndoiim, că acestea își vor face datoria față de colaboratorii și îndrumătorii lor credincioși din vremele de pace, chiar și fără o presiune mai înaltă, bine știind că aceștia, în urma stărilor specifice dela noi, merită și sunt avizați la îndoiță considerație din partea celor în puțință a le oferi scut și ocrotire. Ne-o cheazăște aceasta frumoasele pilde de sollicitudine, cu care — cu toată durata neașteptată a războiului — întreprinderile noastre financiare au împărțit și până acum pe funcționarii lor și familiile acestora, oferindu-le și în aceste vremuri, deopotrivă de grele și pentru ele, sprijinul lor, fără de care de sigur număratoase familii ar fi fost expuși celei mai negre mizerii.

E. R.

Italia și România.

— Un articol al contelui Andrássy. —

În ziarul »Magyar Hirlap« a apărut un articol din penna contelui Andrássy asupra încercărilor Italiei, care ar avea de scop să determine partidele politice ungare la o pace separată sau să încerce o presiune asupra Monarhiei prin intermediul unui partid oarecare.

În dosul paravanului — zice contele Andrássy — stă Sonnino, care încearcă să amenințe Ungaria cu aceea că în caz dacă ea acceptă pacea separată, Italia va împiedica

ca România și Serbia să capete teritoriul din regatul ungar. De asemenea Italia nu va întreprinde nimic în dauna Ungariei.

Andrássy observă că e lucru vădit că în Ungaria nu se va găsi nici un om care să accepte acest plan al lui Sonnino, dar că *Italia vrea să exercite, în chipul acesta o presiune asupra României*, căreia vrea să-i dea a înțelege că ar fi bine pentru România ca să se înțeleagă cu Triplicea cât mai repede, căci de nu, i-o poate lua înainte Ungaria și că puterile vor răsplăti aceste servicii maghiare.

Pe noi ne lasă reci, aceste manevre italienești, — observă contele A. — dar România ar putea învăța din ele, căci ele sunt un criteriu îndestulător pentru sinceritatea politicii italiene. El nu crede însă că România va merge pe această cale.

Actualele îndatoriri ale Ungariei sunt în perfectă concordanță cu interesele ei de existență. Ungaria crede că menținerea sancțiunii pragmatice și alianța ei cu Germania e o necesitate inexorabilă, ba ceva mai mult, ea se așteaptă ca după război relațiile ei cu Austria să devină și mai calde, și mai leale, iar alianța ei cu Germania mai intimă.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 22 Iunie. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația în nordul monarhiei.

Luptele în jurul Lembergului țin încă. Spre sud dela oraș și spre vest dela Dornfeldt am spart erii linia rusească și am pus stăpânire pe mai multe trecători peste pârâul *Seczerék*. Pe frontul dinspre nord-vest dela Lemberg am ocupat după lupte violente, în cari s'au distins mai ales landwehr-ii din *Viena*, mai multe forturi. Nemții au luat cu asalt înălțimile situate spre vest dela *Kulikow*. Am respins toate contra-atacurile rusești cauzând dușmanului pierderi foarte grele. Spre sud dela Nistru situația generală e

Scrisori către un prețin tinăr.

de v. m.

Scrisoarea X.

Fiecare generație, zice undeva Caragiale, e un produs istoric care moștenește păcate și lasă moștenire păcate...

Legea eternă a progresului însă ne spune, că generațiile mai tinere care vor veni în urma noastră vor căuta să-și examineze cu seriozitate păcatele moștenite și să vor desbăra rând pe rând de ele prin puterea voinții și prin răvnă spre o stare mai desăvârșită.

Iată în cuintesență problema tinerimii.

Chemarea tinerimii, în general luat, nu e să desvoalte o acțiune în viața publică ci numai să se pregătească ca atunci când va sosi momentul ea să ia frâiele conducerii neamului, să aibă la activul său un spor de cunoștințe și de susțineri morale, iar în partea cealaltă un minus de păcate moștenite.

Nime nu mai cere azi dela tinerime ca să ia parte activă la luptele politice. Încât pentru frământările noastre culturale și economice, cooperarea tinerimii e admisă și dorită numai din considerății educative. Alături și sub con-

ducerea celor mai bătrâni tinerimea se va mărgini a face mai mult un curs practic introducându-se de timpuriu în arta propagandei culturale și economice.

În afară de aceste îndatoriri chemarea tinerimii va fi exclusiv de-a se pregăti prin studii serioase pentru greaua chemare ce-o așteaptă.

Călăuzit numai și numai de dragoste și obiectivitate iar nici de cum de un spirit de critică cu ori ce preț, vei cerca să arăt în cele următoare relele cari bătute tinerimea și se indic în același timp și mijloacele de îndreptare.

Cel dintâi păcat — în mare parte moștenit — al tinerimii e că nu e pătrunsă îndeajuns dr necesitatea unei culturi sau mentalități neaoș românești. Tinerimea dela universitățile din patrie se compune din două feluri de elemente. Există o *minoritate* crescută în spirit românesc, ieșită din cele câteva școli medii ale noastre și o *majoritate* trecută prin școlile medii străine.

Fatal e că nu minoritatea mai conștientă influențează în direcție bună pe cei mulți și înștrinați ci tocmai din potrivă, cei puțini după câteva încercări pe apucatele se descurajează și se molipsesc cu încetul de mentalitatea alterată a celor mulți.

În timpul din urmă am văzut străduințe laudabile în unele centre ca spre pildă în Cluj, de-a se crea o viață mai

culturală și mai românească prin aranjarea de conferințe și șezători literare. Decumva aceste se vor dovedi numai de niște apariții efemere și nu vor avea puterea să se expună și să devie tradiții obligatoare și pentru generațiile de tineri ce vor urma, întreaga muncă va fi fost zadarnică.

În punctul acesta răspunderea va cădea în mare parte asupra intelectualilor noștri și în deosebi a scriitorilor și conferențiarilor noștri cu reputație din centrele de cultură românească cum e Sibiu, Blajul, Brașovul etc. dacă nu vor înțelege de cu vreme importanța mare a unei acțiuni de sprijinire și încurajare a începuturilor de viață culturală a tinerimii.

Seria de conferințe aranjate de Asociație în Sibiu își va fi având rostul iei. În același timp însă Asociația noastră nu ar trebui să neglige nici centrele cele mai expuse și mai îndepărtate de soarele unei adevărate culturi naționale. Secțiile literare științifice ale Asociației noastre ar trebui să chibzuiască asupra unui program serios de-o propagandă culturală mai ales în orașele unde avem o tinerime universitară în număr mai mare.

În fiecare an și după un plan bine gândit ar trebui să se țină în Cluj, Orade și chiar în Budapesta câte un ciclu de conferințe, cari să fie adevărate cursuri

de literatură, istorie și istorie culturală românească. Cei mai buni conferențieri dela noi și chiar de dincolo ar trebui să alerge an de an acolo unde primejdia e mai mare și influența străină mai cuceritoare.

Efectul nemijlocit al acestor conferințe ar fi că ar trezi în tinerime interesul față de lectura românească. Cărțile din bibliotecile societăților culturale proprii ale tinerimii, sau puse în serviciul tinerimii, ar fi atunci mai cetite și nu ar rămânea numai niște decoruri neroditoare, roase de molii.

Un alt cursur al educației tinerimii noastre e că nu caută să închege niște legături mai puternice cu cultura românească din regatul român. Cu toate călduroasele apeluri ale d-lui Iorga, ce minimal e numărul acelor, cari au alergat la izvorul de însuflețire și dragoste față de tot ce e românesc dela Valenii de Munte.

Lipsa de mijloace nu e o scuză. Cine nu are bani ca să călătorească cu trenul accelerat, iee în mână toaigul de turist. Ți-e mai mare dragul să vezi cetele de studenți germani cari în vacanțele de vară cutreeră pe jos cu »Rucksack«-ul în spate întreaga patrie germană îmbogățindu-și cunoștințele, însuflețindu-se la vederea operelor de cultură și artă și întărindu-și trupul prin urcarea pe munții înalți presărați de cas-

tele și cetăți pline de reminiscențe istorice.

Tinerimea noastră împărțită în cete ar trebui să cutreere vară de vară toate orașele și mănăstirile de dincolo, iar din ascultarea cursurilor de vară dela Valenii să se întoarcă cu un spor de dragoste și interes față de tot ce e al nostru.

Durere aceeași nepăsare — și mai puțin scuzaibilă — se observă la tinerimea noastră chiar față de ținuturile locuite de Români din Ardeal și Ungaria. Nu-mi pot închipui o mai potrivită școală de educație națională decât cunoașterea la el acasă a poporului nostru, care cu toată unitatea de limbă și lege prezintă după ținuturi o varietate atât de bogată de porturi, fel de viață și datini.

Ca să devii un bun conducător trebuie să te nisești a cunoaște temeinic poporul, pe care vei avea să-l conduci. Lucrul acesta însă nu se poate face din carte ci numai cutreerând veri întregi diferitele ținuturi locuite de Români.

Unde vezi la noi, ca în vacanțele de vară să roiască cete numeroase de studenți prin romanticii noștri munți, prin splendidele trecători ale Carpaților prin Maramureșul atât de părăsit? Ar trebui altoit mai mult simț și dragoste față de frumsețile naturii și față de modestele noastre monumente istorice.

Detunata, Cetatea dela Roșia, Cheia

neschimbată. Armata generalului *Pflanzer-Baltin* la respins pe dușman pretutindeni, unde acesta a atacat; dușmanul s'a ales cu pierderi mari. In regiunea *Tanew* și în Polonia situația e neschimbată.

La granițele italiene.

La *Plava* am respins iarăși câteva atacuri dușmane. Un aeroplan dușman a aruncat bombe asupra orașului *Görs* n'a obținut însă nici un rezultat. Dușmanul risipește muniția pe întreg frontul; dealtcum manifestă o altitudine pasivă.

Căderea Lembergului.

(Al doilea comunicat.) *Budapesta* 22 Iunie. —

Armata II a noastră a ocupat după o luptă violentă *Lemberg*.

General de divizie *Höfer*, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 22 Iunie. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Spre nordost dela *Dixmuiden* am respins atacul dușman îndreptat în contra alor trei măeriști bine întărite de pe malul vestic al canalului. Spre nord dela *Arras* am fost și eri mai mult numai lupte de artilerie. Pe *Labyrinth*, spre sud dela *Newville*, am respins la miezul nopții un atac al infanteriei dușmane. In *Champagne*, spre vest dela *Perthes*, ni-am împins pozițiile înainte, după ce ni au succed câteva explozii. Pe întâlnimile *Maas* s'au iscat lupte piept la piept, cari țin toată ziua secundate de un strasic foc de artilerie. Azi dimineață la 3 h. ne-am curățit tranșeele de dușman printr'un contra-atac și am făcut 130 de prizonieri. La *Marcheville* am respins cu ușurință o mică eșire dușmană. Spre ost dela *Luneville*, la *Leintrey*, s'au iscat noi lupte de avangarde. In *Vosgi*, spre ost dela *Sondermach* ne-am mutat cu un anumit plan și neconturbați de dușman pozițiile pe marginea ostică a văii *Fecht*. La *Hilsenfirten* i-am cauzat dușmanului iarăși pierderi mari cu ocazia atacului, pe care acesta și l'a reînnoit. Aviatorii noștri au bombardat aerodromul dela *Courcelles* spre vest dela *Rheims*. Bombele aruncate de aviatorii dușmani asupra orașelor *Brügge* și *Ostenda* n'au cauzat nici o pagubă în senz militar.

Pe câmpul de operații dela ost situația e neschimbată.

Pe teatrul sudestic: Spre nord și spre vest dela *Lemberg* luptele continuă. Spre vest dela *Zolkiew* i-am silit pe Ruși azi noapte să se retragă din pozițiile lor de-acolo. Incepând din 12 Iunie n. Nemții și corpul de armată austro-ungar care

luptă cu ei, au făcut prizonieri cu ocazia ultimei ofensive începută în regiunea *Przemyslului* și a *Jaroslawului* 237 ofițeri și 58 de mii de soldați dușmani și au capturat 9 tunuri și 136 de mitralieze.

Războiul cu Turcii

Constantinopol 22 Iunie. — Marele cartier general o'omai comunică oficial cu data de azi:

Pe frontul dela Durdanele: La *Ariburnu* au fost eri câteva lupte mai slabe de artilerie și infanterie. Atacul, pe care dușmanul l'a îndreptat în contra aripei noastre stângi spre sud, lângă *Sed-il-Bahr* s'a izbit de focul nostru, iar dușmanul a fost silit să se retragă suferind pierderi grele. Deasemenea am respins azi dimineața atacul dușman îndreptat în contra noastră pe întreg frontul dela *Sed-il-Bahr*. Bateriile noastre de pe țărmul anatolian au bombardat și azi cu succes contra-torpilele și pescuitoarele de mine ale dușmanului apoi artileria și deșasamentele de infanterie și în fine magazinele și echipamentele de aeroplane ale acestuia.

Am nimicit un aeroplan dușman, iar pe un altul l'am avariat. Aviatorii dușmani au aruncat mai mult de 30 de bombe asupra acestor baterii, dar nu ne-au putut cauza nici o pagubă.

De pe celelalte fronturi n'avem nimic nou.

Din dieceza gr. cat. de Oradia-mare.

— Circular. —

Concursul de vară pentru primiriile la Sf. Teologie la Seminarul domestic la Oradia-mare și la Internatul de băieți din *Beius* se va ține în acest an în 8 Iulie la Reședința Noastră din Oradia-mare

I. La Sf. Teologie din cauza abundenței de proeți Iestimp, se vor primi tineri în număr foarte redus.

Recurenții au să-și prezenteze cererea provăzută cu testimonial de maturitate și atestat de paupertate cel mult până în 7 Iulie a. c., iar în 8 Iulie dimineața la 7 ore au să se supună vizitării medicale în Seminarul domestic.

Cel primiți deja, precum și cel ce vor fi primiți la Oradia-mare, d'acelui de 25 cor. prestins de facultatea teologică de rit latin din loc au să-l suspoarte din propriile mijloace; tot așemenea vor cumpăra din al lor și manuale școlare, cari apoi vor forma proprietatea lor.

II. La Seminarul domestic taxa întreagă de întreținere a elevilor va fi și Iestimp 450 cor., dar având în vedere greutatea vremurilor prezente și scumpetea generală afară de taxa fundamentală întreagă sau redusă fiecare elev până ce ține aceea scumpete va avea să plătească încă un adaus de câte 10 cor. de fiecare lună, care o va

petrece în Seminar. Adausul de scumpete este obligator pentru toți fără excepție, deci și pentru cei primiți gratis. Dela aceasta sarcina la părearea Rectoratului vor putea fi absolvați numai acei fundaționaliști întregi, a căror familie este lipsită de toate mijloacele. Taxa de întreținere, precum și adausul de scumpete are să se plătească în doaze, ori în cazul cel mai indulgent în patru rate anticipate. Acel elev, pentru care îndată la intrare nu se va achita cel puțin rata primă, va fi oprit dela intrarea în Seminar.

Accentuăm din nou, că beneficiile și favorurile de ori ce fel conferindu-se numai pe un an, totii elevii, în consecință și acela, cari în anul expirat au avut ceva favor, vor avea să-și reînnoiască recursul, pentru că acei foști elevi, cari până în 7 Iulie a. c. nu-și vor înainta cererea, vor fi considerați de ieșiți din legăturile Seminarului domestic și ștersi din evidență, iar beneficiile, de cari s'au bucurat, vor fi conferite altora.

Recursurile sunt a se prevedea cu atestatul clasei prămergătoare, certificat medical, certificat de revaccinare și atestat de paupertate. Primirea elevilor va fi condiționată și de aceea, că la intrare în Seminar supunându-se cu toții vizitării medicului seminarial, se vor afla sănătoși.

Având în vedere sfluența mare de elevi pe cl. I și a V. gimnasială, recurenții pe aceste clase, spre a putea fi de cu timp prenotați la gimnasiu vor trimite recursurile lor provăzute cu toate documentele aci mai sus înșirate cel mult până în 24 Iunie a. c. de dreptul la Rectoratul Seminarului de Oradia-mare (*Tisza Kálmán-tér*) dimpreună cu taxa de prenotare de 12 Cor. Elevii de cl. IV. gimnasială, cari din alte locuri recurg pe cl. V., testimonial și-l vor putea trimite până în 30 Iunie a. c. dimineața.

Cel primiți în fundație și favoruri, precum și cei ce doresc a intra ca plăttori, întru orientarea Rectoratului seminarial vor avea să trimită la adresa Aceluiaș până în 20 August anticipația de cel puțin 10 Cor. spre acoperirea speșelor primilor investitori. Această sumă se va socoti în taxa de întreținere, dar la caz de neprezentarea respectivului nu se va restitu.

Elevii gr. cat. în școlile reale și comerciale din loc pre lângă aceeaș taxă anuală de 450 Cor. și adaus de scumpete de câte 10 Cor. la lună se vor putea adăposti în Seminar și vor sta sub aceeaș grijă și disciplină, dar instrucția separată nu li-se poate garanta.

Atari elevi pre lângă trimiterea taxei de prezentare cel puțin de 10 Cor. se pot anunța la Rectoratul seminarial până în 20 August a. c., iar a intrare își vor prezenta actele și se vor supune vizitării medicului seminarial.

III. La Internatul Pavellan de băieți din *Beius* taxa întreagă pentru întreținere va fi 460 Cor., dar afară de această taxă fiecare elev va avea să plătească un adaus de scumpete de 10 Cor. de fiecare lună, pe care va petrece-o în Internat.

Celelalte ca și sub II. afară de alineatul 4. cu acea observare, că taxa de prezentare de 10 Cor. va fi a se trimite Rectoratului Internatului Pavellan de băieți la *Beius*.

Ținem a accentua, că și elevii, cari în anul precedent au fost elevi ai Internatului încă au să-și reînnoiască recursurile în fiecare an.

IV. Terminul pentru primirea elevilor în Internatul Pavellan de fete din *Beius* li fixăm pe 1. August a. c. Elevii, cari doresc să fie primite în acel Internat, vor avea să-și teacă în-încoace până la terminul de mai sus suplicile lor adresate către acest Ordinariat c'piscopesc împreună cu următoarele documente: a) testimonial școlastic de pe clasa prămergătoare; b) cartea de boț; c) certificat medical despre starea sănătății și certificat de revaccinare; d) atestat de paupertate.

Taxa de întreținere va fi și în anul școlar viitor 300 Cor. pentru proviziune și 70 Cor. pentru uniformă, dar afară de aceasta fiecare elev va avea să plătească în acest an și un adaus de scumpete de câte 10 Cor. de fiecare lună, care o-va petrece în Internat.

V. La Internatul preparandial taxa întreagă anuală se statorește în 360 Cor., dar elevii și aci vor avea să plătească în anul acesta adausul de scumpete de câte 10 Cor. de fiecare lună petrecută în Internat.

În schimbul unor servicii de caritate vor fi provăz și gratuit cam 10—12 elevi; iar alții vor fi împărțiși de beneficiile mensei ce poartă numele Nostru, având a întregi din al lor restul până la suma anuală de 360 Cor. și a plăti adausul de scumpete; afară de aceasta se pun în prevedere și reduceri moderate de taxă după împrejurări. Recursurile pentru obținerea beneficiilor și favorurilor înșirate sunt a se susțerne cel mult până în 31 Iulie

a. c. la acest Ordinariat împreună cu următoarele documente: a) ultimul testimonial școlastic; b) certificat medical; c) atestat de paupertate.

Totodată aducem la cunoștința celor interesați, că în anul școlar viitor fiecare elev preparandial va avea să plătească la direcțiunea preparandială cu ocaziunea înscrierii câte 22 Cor. ca taxă de înscriere și taxă la fondul de penziune a profesorilor. Tot atunci se vor plăti pentru cărți și revizite: In cursul I. 40 Cor. In cursul II. 25 Cor. In cursul III. 35 Cor. In cursul IV. 30 Cor.

Pătrunși de importanța instrucțiunii primare condusă în spirit religios-moral și animată de dorința de a depune această instrucțiune în mâni cât mai abile, îndemnăm pe tinerii noștri, ca având în vedere rentabilitatea carierei învățătoresci creată prin Art. de lege XVI—1913, să îmbrățoseze cât mai numeroși cariera aceasta.

Gradia-mare, Șed. Cons. din Iunie 1915.

Lupul de fer din Marmara.

— Câteva clipe 'n ghiarele morții. —

Rolul cel mai temut și mai îngrozitor îl joacă pe mare în uriașul războiu de azi submarinele. Aceste mici vase, cari umbli ascunse prin valuri au devenit azi spaima mărilor și a oceanelor. Ele se apropie hoștețe, pe forși de jertfa, pe care și-au pus ochii dintre vapoarele uriașe, cari strătate azi valurile. Când le vine apoi la îndemână slobod torpila și soartea vaporului, care a avut nenorocul să fie țintit, drept jertfă, e pecosinită; se ori cât de mare el și află moartea în valuri. Ne aducem bine aminte de catastrofa puternicului vapor „*Lusitania*“, care a fost scufundat tot de un astfel de „lup de fer al mărilor“.

În cele ce urmează vom reda în traducere interesanta povestire a unui ziarist din monarhie, care a fost trimis de ziarul său pe câmpul de operații din Turcia. Acesta nefind bineînțeles întrânsul atât de mult spirit de întreprindere, ca în Americani, ne reproduce la rândul său istorisirea unui coleg al său american, d. R. *Swing*, corespondentul ziarului „*Chicago Daily News*“, care de dragul senzațiilor era să-și dea ortul popii în mijlocul mării atacat fiind vaporul, pe care dânsul călătoria, de un „lup de fer“ englez.

Însimțe cu vre-o trei zile — scrie ziaristul dela noi — am primit îngăduință dimpreună cu colegul meu *Raymond Swing*, corespondentul ziarului „*Chicago Daily News*“, ca să călătorim pe frontul dela *Dardanele*. La sfatul comandantului de port ne-am hotărât să plecăm cu unul din vasele de transport, cari pleacă Marți spre acel front. *Mr. Swing* însă — ca un adevărat ziarist american inventios și viclean, ce era — nici una nici alta, ci ca s'o steargă înaintea noastră, se imbarcă Duminecă seara pe vaporul „*Nagara*“.

Eu nu știam nimic de aceasta, ci conform înțelesului nostru mi-am trimis bagajul Marți pe la amiază la *Stambul*. Tot atunci și-au trimis bagajele și colegul meu austriac *Geyer* dimpreună cu alți trei colegi americani. Chiar în momentul când dam să plecăm însă vaporul nostru a fost torpilat în portul *Galata* și deși nu ni s'a întâmplat nimic grav totuși n'am putut pleca, deoarece ca a fost contramandat plecarea vaporului. Dar nici vicleanul *Swing* n'a ajuns la *Dardanele*, căci *Mercuri* la amiază spre cea mai mare mirare a noastră dăm de el în *Clubul de Constantinopol*. Îi laș de braț și retrăgându-ne într'o odale aparte, în care nu era nimeni îl pun să-mi povestească istoria naufragiului său.

Eram pe vasul *Nagara* — Incepu *Swing* — 37 de înși, dintre cari 35 matrozii, apoi doctorul *Selling*, medic din *München* și eu. *Selling*, care e directorul unui spital militar din *Constantinopol* a fost chemat la *Gallipoli*, ca să facă o operație urgentă. Plecărăm Duminecă seara. Așezându-ne pe bordul micului vas ne desfățam în noaptea minunată de vară privind la bolta cerească semănată cu diamante de stele. Fîind amândoi amatori nebuni de operă imediat deschisrăm discuția asupra temei noastre favorite: muzica. Medicul neam observă răsând, că toți amatorii pasionați de muzică engleză și franceză, cari peregrinează vara la *München*, ca să aștze la reprezentările wagneriane în *Prinz-regent-Theater*, li numesc acum pe Nemți barbari.

După ce ne așezărăm în cabine eu observai, că ar fi bine să ne înțingem brăurile de salvare. Medicul își aștin-

tește asupra mea întrebător ochii mari albaștri și cinstiți.

— Gândește-te la submarinele engleze, li răspunsei eu. Discutarăm apoi câteva vreme, dacă e posibil ca să apară lupii de fer ai Angliei și în mica mare Marmara. În timpul acesta îmi dusel patul pe bord așezând pe marginea lui brăul de salvare.

— Dealtecum — propusei — să-l întrebăm și pe comandantul vasului.

— Foarte puțin se arată eventualitatea unei primejdii, — spuse acesta nevoind cu nici un preț să mai continue discuția în această direcție.

Dupăce însă ne-am îndepărtat de Bosfor — era cam pe la 8 ore seara — comandantul a dat poruncă să fie stăne toate luminile de pe vas și să se îmbrățosească brăurile de salvare. Am dormit minunat sub cerul liber. Dimineață mă treziră razele soarelui, cari îmi băteau în ochi. Ne salutam veseli reciproc cu doctorul *Selling*. Dacă noaptea nu ni s'a întâmplat nimic, ziua tot nu era primejdie așa de mare, chiar de ni-ar și ajunge vre-o nenorocire vaporul, gândirăm noi. Doctorul mă surprinse cu o veste interesantă: azi noapte se zăriseră două submarine, unul pe la orele 10 și 10 minute, iar celălalt cam pe la h. 2 și jum. după miezul nopții. Atunci nu ni se va întâmpla nici o primejdie, dacă aceste două submarine, nu ne-au ținut vrednic să-și îndrepte torpilele omorătoare asupra noastră — observai eu.

În acelaș moment observai în direcția capului doctorului cam la 200 de yarzi*) de vasul nostru ceva negru, ca o corabie. Se ridica din valuri, ca un lup de mare. Un matroz sta pe bord și se uita spre noi. *Paci!* — răsună deodată o bătaie de pușcă și în momentul următor glonțul și sfredeli partea de jos a vasului nostru.

— Un submarin! — li strigai doctorului și o luai la fugă să-mi înțing brăul de salvare. Fiecare făcu ca mine. — *Paci!* — răsună a doua oră lovitura de pușcă. — Ca-i asta? E submarin? — De pe submarin se dau mai întâi lovituri de puști? — Pe fața flecăruia dintre noi se întine ploarea morții, chiar și fața doctorului, care dealtmintrelea era întotdeauna vesel și nepăsător, parcă deveni mai palidă. Submarinul dispărură un moment, dar înșămăntătorul „*paci!*“ se repetă iarăși.

— Ne torpilează! — li spusel doctorului și parcă fiori reci de ghiță îmi trecură prin șira spinării. Iadrănesc să afirm, că nu lașitate a fost aceea, ce m'a cuprins ci groaza de primejdia necunoscută. Comandantul, care stătea la cârmă îmi strigă din toate puterile să mă duc la dânsul pentru ca să mijlocesc câteva vorbe în englezeste.

Plec spre dânsul în fugă. Submarinul era cam la 50 de yarzi de noi. Un om de pe torpilor strigă ceva lașpre noi.

— Englezește! Vorbește englezeste! — uriai eu. Urmează un răspuns pe care nu-l puteam înțelege de loc.

— Avem vreme, ca să ne lășim luntrile de salvare? — strigai eu aproape urlând, la ce spre marea noastră ușurare primii răspunsul:

— Da, dar vă recomand, ca să grăbiți!

Cu înțeala fulgerului ne apucăm de lucru. Prima eada în apă luntră, care atârna dinaintea mea. Mă așez pe bord și mă las în jos pe funie. Un matroz era deja în luntră și începea să arunce cu fesul apă, ce intrase în ea luorând cu o repeziune nebună.

— Reîntoarce-te și te așeză în altă luntră! — îmi strigă — deoarece în aceasta a pătruns prea mult apă. — Mă cățărai repede pe funie în sus reîntorcându-mă pe bord.

— Sfârșitul în numărul viitor. —

*) Yard, măsură de lungime engleză = aproximativ un metru

Turzii, casa lancelui din Vidra, mormântul dela Tebea, ruinele Sarmiseghetuzei etc. ar trebui formal inundate cât ține vara, de zeci și sute de turiști tineri. Pentru un tinăr serios și simțitor astfel de excursiuni ar fi cel mai excelent prilej de îmbogățire nu numai a cunoștințelor proprii ci și a bogăției naționale.

Fiecare ar află un bogat teren de aplicare practică a cunoștințelor teoretice câștigate în școală. Unul cu pregătire în a-le arheologiei de pildă ar putea face prețioase studii și colecții pentru muzeul Asociațiunii vizitând toate monumentele și ruinele rămase de pe vremea strămoșilor noștri. Daci și Romani.

E o adevărată rușine, că mai toate aceste comori de artă romană au fost culese și duse de streini veniți din depărtări mari. Pe când muzeul Asociațiunii stă gol și pustiu.

Cel ce se pricepe la muzică ar putea culege și scăpa de peire atâtea melodii frumoase și neaoșe românești, cari deasemeni sunt mai învrednicite de streini decât de noi. Am înroșit de rușine când am celit, cum a cutreerat un profesor de muzică din *Budapesta* singur prin munții și satele din *Ardeal*, adunând melodii populare.

Fiecare ținut și fiecare colț de piatră își are legenda sa care așteaptă înzadar pe cel care să le scape de peire și uitare.

Câte cărți vechi nu se pierd roase de molii prin podurile bisericilor, și ce comoară bogată de folclor nu ar rămânea nebagată în seamă prin satele noastre, dacă ar fi mai mult interes!

Am luat cu toții cu bucurie notă de începuturile unei mișcări sportive și la noi Români. Ori cât de neprețuite ar fi toate aceste exerciții și întreceri sportive pentru întărirea fizicului și chiar a moralului generațiilor tinere, dacă ele nu vor fi împreunate cu excursiuni cu un caracter pronunțat cultural, nu vom avea un profit real sau nu unul deplin.

Cu alte cuvinte și în educația tinerimii să ne ferim mai mult ca de ori ce *deunilateralitate*. Exercițiile truștești, sportul numai intratăta au un rost întrucât prin acestea nu se stânjenește întru nimic ci dimpotrivă se potențează interesul vre-unei indeletniciri culturale și intelectuale.

Trebuie să tindem la formarea de *caractere armonice*, la cari preocupările menite se întărescă trupul și să potențeze curajul personal prin sporturi să se țină în dreaptă cumpănă cu indeletnicirile chemate a sportii cunoștințele de tot felul prin lectură bună și studii serioase, precum și idealismul, simțul de jertfă și voia de muncă altruistă prin o temeinică cultură națională. Tinerimii noastre, căreia i-am fost totdeauna un prietin deschis îi doresc din inimă ca să se pătrundă de însemnătatea excepțională a misiunii ce-o așteaptă în viața neamului acestuia, unde încă atâtea ar fi de făcut, dacă ar fi brațe vânoase, minți luminate și inimi însuflețite, care să continue cu mai multă pricepere și stăruință munca de trezire și ridicare culturală și economică, pe care noi generăția de azi nu am putut-o decât începe.

Ceva despre filosofia lui H. Bergson.

(Urmare.)

Metafizica așa cum a fost definită în diferite timpuri — e știința despre *absolut*.

În general observăm, că mai ales două sunt metodele întrebunțate pentru cunoașterea realității. Unul constă în punctele de vedere ce le luăm față de lucruri și a simboalele, ce le aplicăm asupra lor, sau mai bine zis în simboalele prin care înlocuim însăși lucrurile; iar celălalt, — aplicat într-o măsură oare care în toate timpurile, dar mai mult în mod inconștient în aceea că încearcă să cucerească în chip imediat absolutul, — fără puncte de vedere și fără simboale. Să luăm de ex. mișcarea unui corp.

Mișcarea o putem cunoaște sau așa că relatăm corpul mobil — la alte corpuri, — că ne așezăm oarecum în afară de mișcarea însăși și-o înțelegem numai cu ajutorul altor lucruri, — sau, că ne transpunem în însăși mișcarea, că înțelegem oarecum stările sale — încordându-ne atențiunea la extrem.

Un poet încearcă să ne facă cunoscut personajul urei drame. Descrierile, cuvintele, acțiunile, mincia, atitudinea — nu avută decât niște *semne* — prin care autorul ne apropie de sufletul eroului său. Ne putem întreba:

Dacă momentele înfățișate de poet — nu sunt decât niște *semne*, pe care persoana creată de el le are comun cu altele, — cum ajungem să cunoaștem totuși sufletul eroului, ca ceva individual și unic în felul său?

Băspunsul e: printr-un act creator, prin intuiție.

Dela cunoașterea externă — simbolică pășim încet la cea internă — absolută: acțiunile, cuvintele eroului prezentat de poet ni se lămuresc dintr-o lovitură.

Intuiția internă, vie — nu înțelege individul prin ceea ce acesta are comun cu alții, prin ceea ce nu mai e el însuși — ci ca ceva mic, inexplicabil. Când voim să lămurim și să exprimăm *individualul curat*, observăm că operațiile noastre, care se mișcă în cadrul noțiunilor abstracte sunt insuficiente sau zădărnice: ne apropiem, ce e drept, încontinuu de scopul nostru — dar nici când nu-l vom realiza, căci pentru inteligența abstractă acel absolut individual e identic cu... înăntul.

Actul psihic, procesul intelectual prin care cuprindem în chip imediat absolutul, ca ceva irațional — e intuiția — spre deosebire de analiza intelectuală, care privește lucrurile sub unghiul de vedere al altor lucruri, care nu admite originalitate și noutate în lucruri — ci numai identitate matematică.

Științele exacte traduc realitatea în simbole potrivite pentru calcul, — și constată formule generale — unele bune în lupta noastră pentru existență. Metoda lor e analiza. Metafizica ar fi cea știință, care lăpădându-se de procedeele matematice ale științei pozitive, — *operează fără simboale* — având un singur mijloc — bogat ca însăși realitatea: intuiția.

Cele câteva trăsături ale intuiției schițate până acum — câștigă în precizie, dacă o privim în rezultatele ei.

Întocmai ca Schopenhauer, care căutând o fereastră pe unde să privească fondul metafizic al lumii, — lumină ascunsă de pereții zidului de noi înșine — a găsit-o în „Eul” său propriu în accesibil rațiune, — așa și Bergson coborându-se în sine însuși — constată, că oarecând muncește el „Eul” că „viața sa sufletească” nu e cunoștință logică, ci o adevărată și tare și vie realitate, un proces absolut, un *act* ce durează — și nu o cunoștință superficială. Incrementă în forme veșnice.

Kant arătase limitele rațiunii, — dar a greșit când a dat să se înțeleagă că absolutul dacă nu poate fi cuprins prin rațiune — preste tot nu poate fi cunoscut.

Oare să nu fie posibilă o facultate spirituală diferită de inteligența rigidă, care să o surprindă absolutul în inima sa dinamică?

Dacă e posibilă o cunoștință mai mult trăită de cât imaginată, atunci aceasta e chemată — când e vorba de senle noastre — să străbată în intimitatea stărilor sufletești și să asiste la organizarea acestora într-un întreg indivizibil.

În locul „vieții sufletești” pătrunse prin intuiție, analiza științifică ne oferă o construcție mecanică de atomi psihici, — în locul celui o mumi.

Controversele dintre empiriști și raționaliști în problema vieții spirituale sunt rezultatele metodelor intelectuale aplicate asupra acestora. El încearcă să reconstruiască personalitatea din stările sufletești: sau din însăși stările sau prin aceea că introduce între

acestea nu fir, care să le țină legate... (Introducere în metafizică). Atât unii cât și ceilalți sunt jertfele aceleiași iluzii: „Cunoștințele simbolice și parțiale ce le avem despre Conștiință, le privesc de părți reale și astfel confundă punctul de vedere al raționalizării cu al intuiției, al științei cu al metafiziciei”

Psihologii observă și admit în spiritul omenesc numai succesiune și grupare de stări sufletești pe care întrucât e posibil — tind să le țină izolate și împrăștiate... Aceiași greșală o comite și raționalismul — cu deosebire, că pentru empirism „Eul” e un simplu nume în dosul cărui nu găsim nimic, iar pentru raționalism — o casă goală, ca să zicem: așa — în care vin să joace umbrele realităților numite: sentimente, afecte, voință ș. a. m. d.

Locul conștiinței vii îl ia o combinație de atomi psihici — creaturi moarte ale imaginației noastre — iar „eul” meu nu-l poți deosebi prin nimic de alte „euri”: „Eul” devine astfel general, absolut — așa cum îl găsim în filosofia panteiștilor germani dela începutul veacului trecut.

Diferențele dintre direcțiile filosofice amintite nu sunt tocmai așa de mari cum ne închipuim. Le răsturnăm definindu-le ca rezultate ale aceluiași fel de a cugeta: *ale intelectualismului* (Va urma.) *Lucian Blaga.*

ȘTIRI.

— 23 Iunie n. 1915.

Un nou inginer român. Din Budapesta ni se comunică, că d-l *Nicolae Dordea* a obținut zilele acestea la polițehnica din Budapesta diploma de inginer universal. Felicitări.

Premii pentru acei cari vor prinde prizonieri de război. De oarece în ultimul timp, foarte mulți prizonieri ruși au izbutit să fugă din lagărele de prizonieri, ministrul de interne ungar, a trimis o ordinație tuturor autorităților din țară, în care se cere să se facă cunoscut marelui public, că acela care va izbuti să prindă un prizonier de război sau să comunice autorităților date despre un prizonier fugit, care să înlesnească prinderea lui, va căpăta un premiu între 10 și 25 coroane.

În chestia dreptului de voluntari. Dela magistratul orașului primim spre publicare următorul aviz: Se aduce la cunoștință publică că ordinațiunea referitoare la dreptul condiționat pentru serviciul de voluntar militar pe un an pentru cei năsuți în 1897, se poate ceti da cei interesați în secția militară a magistratului orașănesc.

Știri din România. Curtea regală rămăno a luat un delu de opt zile, cu prilejul morții mareșal Duce Constantin Constantinovici al Rusiei.

— Ministerul de finanțe publică următoarele:

»Speculatorii strelni cari au umplut țara răspădosc tot felul de știri neadevărate spre a induce în eroare pe producătorii români și li îndeamnă să le asculte propunerile. Între altele ei răspundesc acum și țirea că se va desființa prohibirea exportului lănei. Această știre este cu totul neadevărată. Fabricile românești vor avea trebuință de toată lăna care se poate produce în țară. Nici vorbă nu poate să fie de desființarea prohibirii exportului cât timp fabricile românești vor avea trebuință de această materie. În orice caz se prevede că cel puțin 2 ani de aci înainte prohibirea lănei se va menține, căci fabricile se obligă a cumpăra toată lăna ce li se va propune de orice calitate ar fi ea.

— Din Roma se anunță: Se află din Salonică că vaporul „București” sub pavilion românesc, a descărcat în port vre-o 20 aeroplane și munițiuni de război pentru România.

Papa chemat în Spania. Din Madrid se anunță: Episcopii spanioli au adresat Papai a rugare ca să se mute în Spania, dacă nu-și va putea împlini misiunea sacră în Roma.

Impăratul Wilhelm în linia de luptă. Din Berlin se anunță, că împăratul Wilhelm a as' stat pe lângă corpul de armată numit „Baskid” la lupta dară pentru cucerirea liniei Grodek la vest de Lemberg.

Sute de mii de coroane aruncate în foc. În chestia escrocherilor săvârșite la furnizarea postavului pentru uniformele militare — „Foala P. R.” — cercetările poliției din Budapesta continuă. Sâmbătă au fost ascultate cele două fice ale agentului Enric Fenyves, agent care a câștigat o avere, din mijlocirea acestor furnituri militare. Una din aceste fice a declarat, că îndată după arestarea părintelui lor, dănsa a răscollit toată locuința lui Fenyves, pentru a distruge toată corespondența ce n'a fost încă confiscată. Cu acest prilej a băgat în foc și un plic cu multe bancnote. Poliția are indicii că în acest plic se aflau 200.000 coroane.

Bibliografie.

A apărut cunoscuta revistă literară: „Drepturile femeii” 3-4 sub direcția d-nei Eugenia de Reuss Ianculescu și cu articole semnate de d-nii Virginiu Iosif; Gala Galaction, Dem. Theodorescu, Alexandru Agnese, Beniamin Stratoneanu și d-nele Constantza Zissu, Eugenia de Reuss Ianculescu și Marie Sheepsbanks. De vânzare la principalele librării din București.

— A apărut „Sandu Molea” noulă de Alexandru Agnese. Lei 1, de vânzare la principalele librării din țară.

— „Aquarele”, poezii de Constantza Zissu — lei 150 de vânzare la toate librării din țară.

Poșta redacțiunii.

M. Adresa corectă este: Epitropia fondului ziaristilor — Sibiu (Nagyszeben) — în chestia celor doi soldați români — unul orb, celălalt cu picioarele amputate — rugăm să se intereseze de situația lor materială de acasă și să ne comunice aceste amănunțe împreună cu adresa nenorociților, ca la timpul său să fie și ei împărțâșiți din colecta noastră.

I. în B. Am primit cele trimise dar nu ating măsura recerută, pentru a putea fi publicate.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branșce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lacea

Căpșuni de grădină cu luse cu mâna, frumoase, coapte kg. 1 cor. 20 bani cât va lina recolta comandă

2=2

Heinrich Zintz.

Kimutatás

„FORTUNA”, hitel és takaréknézet részvénytársaság felszámolás alatt, óradnai intézet ügyeinek 1914 év folyamán történt lebonyolításáról.

VAGYON.

TEHER.

1. Készpénz az év végén	11230	1. Részvénytőke	40000—
2. Kölcsönök	10938832	2. Tartalék alap	698166
3. Ingatlanok	595779	3. Betétek	5376928
4. Felszerelések	575—	4. Letétek	858224
5. Előlegek	831374	5. Kölcsönök	2865640
6. Érték papírok	550—	6. Fel nem vett osztalék	103—
7. Folyó számla „Albina”-nál	450—	7. Adó	68043
8. Hátralékos kamatok	12797—		
	13814415		13877301

Bevétel 1914 évben. . . . . Kor. 959259
Kiadás 1914 évben. . . . . „ 1022145

Óradna, 1914 évi december hó 31-én.

Dr. Pop Sándor, sk. felszámoló. Muresian Miklós sk. felszámoló
Alólírott felügyelő bizottság fenti kimutatást megvizsgáltuk és azt mindenben helyesnek találtuk.

Óradna 1914 december hó 31-én.

Dr. Malaiu Iános sk. felügy. biz. tag. Pop Daniel sk. felügy. biz. tag. Marcu Iános sk. felügy. biz. tag.

Raportul

liquidatorilor institutului de credit și economii, societate pe acții „FORTUNA” sub liquidare din Óradna (Rodna-veche) pentru anul de gestiune 1914.

ACTIVE.

PASIVE.

1. Bani gata	11230	1. Capital acționar	40000—
2. Imprumuturi	10938832	2. Fond de rezervă	698166
3. Immobile	595779	3. Depuneri	5376928
4. Registre	575—	4. Depozite	858220
5. Anticipații	831374	5. Imprumuturi	2865644
6. Hârtii de valoare	550—	6. Dividendă neridicată	103—
7. Cont curent	450—	7. Dare	68043
8. Interese restante	12797—		
	13814415		13877301

Óradna, (Rodna-veche) la 31 Decemvrie 1914.

Dr. Alexandru Pop, mp. liquidator. Nicolau Muresianu, mp. liquidator.
Subscrisul comitet de supraveghere raportul de mai sus scrutându-l l'am aflat într-o corect.

Óradna (Rodna-veche) la 31 Decemvrie 1914.

Dr. Ioan Malaiu mp. membru în comit. de supraveghere. Dănilă Pop, mp. membru în comit. de supraveghere.
Ioan Marcu mp., membru în comit. de supraveghere.

Marca conducătoare a industriei indigene de ghetete o are indiscutabil, mondial renumitele

GHETE-TURUL

„TURUL”
Fabrică de ghetete.
Societate pe acții
TIMIȘOARA.

130 Filiale proprii
900.000 perechi producția anuală.
1200 lucrători și amployați

Deposit:
BRAȘOV
Str. Porții 8

Magazinul

Berbercar & Czink

BRAȘOV, Str. Vămii Nr. 7, Telefon 470.

Manufactură, Pânzării, Mode și Noutăți, confecțiuni pentru Dame.

Cel mai bine asortat în Lingerie pentru Bărbați și dame. — Prețuri fixe. — Mai ieftin ca ori unde. Casa de încredere.

